

مدیریت بیمه انرژی

از نظریه تا عمل و آسیب شناسی آن

معصومه شامی (کارشناس ارشد دانشگاه تهران)

دکتر حسین خنیفر (استاد دانشگاه تهران)

www.ketab.ir

بنام کسی کافرید از عدم

انتقادات امید مجدد

به انسان صلا کرده فکر و قلم

تابیز ۱۳۹۲

بر شتاسه: شامی، معصومه، ۱۳۵۳ -
 عنوان و نام پدیدآور: مدیریت بیمه انرژی (از نظریه تا عمل و آسیب شناسی آن)
 مؤلفان: معصومه شامی، حسین خنیفر
 مشخصات نشر: تهران: امید مجد، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری: ۱۵۰ ص: مصور، جدول، نمودار.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۱۵-۵۴-۰ ۷۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: صنایع انرژی - ایران
 موضوع: بیمه - ایران
 شتاسه افزوده: خنیفر، حسین، ۱۳۴۸ -
 رده بند کتگور: ۱۳۹۴ ش ۹ الف / HD۹۵۰۲
 رده بند دیویی: ۳۳۳/۷۹۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۱۳۳۹۶

عنوان: مدیریت بیمه انرژی (از نظریه تا عمل و آسیب شناسی آن)
 مؤلفان: معصومه شامی (کارشناس ارشد دانشه، تهران)، دکتر حسین خنیفر (استاد دانشگاه تهران)
 ناشر: نشر امید مجد
 طراح جلد: علیرضا لکزبان
 صفحه آرای: مهناز براتی
 چاپخانه و صحافی: مؤسسه نشاط
 تیراژ: یکصد نسخه
 نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۴
 قیمت: هفتاد هزار ریال
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۱۵-۵۴-۰

آدرس: تهران، صندوق پستی ۱۴۶۶۵۱۵۵۸

تلفن: ۲۲۰۶۵۵۶۹

Www.OmidMajd.Com

Info@OmidMajd.Com

بنام کسی کافرید از عدم

انتشارات امید مجد

به انسان عطا کرد فکر و قلم

فهرست مطالب

صفحه

۱	فصل اول: کلیات تحقیق
۲	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱ بیان مسئله
۵	۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۶	۴-۱ اهداف تحقیق
۶	۴-۱-۱ هدف اصلی
۶	۴-۱-۲ اهداف فرعی
۶	۵-۱ فرضیات تحقیق
۶	۶-۱ نوع و روش تحقیق
۷	۷-۱ روش گردآوری اطلاعات
۷	۸-۱ قلمرو تحقیق (موضوعی، مکانی، زمانی)
۷	۸-۱-۱ قلمرو موضوعی پژوهش
۷	۸-۱-۲ قلمرو مکانی
۷	۸-۱-۳ قلمرو زمانی
۷	۹-۱ مدل مفهومی تحقیق
۹	۱۰-۱ تعریف مفاهیم و واژگان کلیدی
۹	۱۰-۱-۱ بخش دولت
۹	۱۰-۱-۲ بخش غیر دولتی
۹	۱۰-۱-۳ بیمه اتکایی
۹	۱۰-۱-۴ بیمه گذار
۹	۱۰-۱-۵ بیمه گر
۹	۱۰-۱-۶ بیمه مهندسی
۹	۱۰-۱-۷ بیمه نامه
۱۰	۱۰-۱-۸ بیمه نفت و انرژی

۱۰	۱-۱۰-۱) بیمه مسئولیت
۱۰	۱-۱۰-۱) پرتفوی
۱۰	۱-۱۰-۱) حق بیمه‌های تولیدی
۱۰	۱-۱۰-۱) خسارت یا غرامت
۱۰	۱-۱۰-۱) خسارت
۱۱	۱-۱۰-۱) خطر یا موضوع بیمه شده
۱۱	۱-۱۰-۱) ضریب نفوذ بیمه
۱۱	۱-۱۰-۱) عرفت نگهداری
۱۳	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱۴	بخش اول: مبانی نظری تحقیق
۱۴	۱-۲) مقدمه
۱۴	۲-۲) سوابق تاریخی مطالعه بر روی لایه رشد بیمه‌های انرژی
۱۴	۳-۲) مبانی بیمه
۱۴	۱-۳-۲) نقش بیمه
۱۴	۲-۱-۳-۲) اثرات اقتصادی بیمه
۱۵	۳-۱-۳-۲) اثرات اجتماعی بیمه
۱۵	۲-۳-۲) تاریخچه بیمه
۱۵	۱-۲-۳-۲) تاریخچه بیمه در جهان
۱۶	۲-۲-۳-۲) سیر تحول بیمه در حقوق اسلام
۱۷	۳-۲-۳-۲) تاریخچه بیمه در ایران
۱۸	۳-۳-۲) انواع بیمه در ایران
۱۸	۱-۳-۳-۲) بیمه‌های زندگی (عمر)
۱۸	۲-۳-۳-۲) بیمه آتش‌سوزی
۱۹	۳-۳-۳-۲) بیمه باربری
۱۹	۴-۳-۳-۲) بیمه مسئولیت
۱۹	۵-۳-۳-۲) بیمه‌های مهندسی
۲۰	۶-۳-۳-۲) بیمه‌نامه تمام خطر نصب (EAR)
۲۰	۸-۳-۳-۲) بیمه شکست ماشین آلات (MB)
۲۰	۹-۳-۳-۲) بیمه تجهیزات الکترونیکی (EE)

- ۲۰ بیمه انرژی (۱۰-۳-۲)
- ۲۰ بیمه اتومبیل (۱۱-۳-۲)
- ۲۱ بیمه هواپیما (۱۲-۳-۲)
- ۲۱ فروشنده خدمات بیمه (۴-۳-۲)
- ۲۱ ارزیابی و جایگاه جهانی صنعت بیمه کشور (۵-۳-۲)
- ۲۲ بررسی شاخصهای اقتصادی و بیمه‌ای کشور (۱-۵-۳-۲)
- ۲۴ عملکرد کلی صنعت بیمه در سالهای ۱۳۸۳ الی ۱۳۹۲ (۲-۵-۳-۲)
- ۲۶ سهم رشته‌های بیمه از کل حق بیمه بازار بیمه کشور (۳-۵-۳-۲)
- ۲۸ خسارات پرداختی (۴-۵-۳-۲)
- ۲۸ موازنه عدم رشد بیمه‌های انرژی (۶-۳-۲)
- ۳۲ کلیات بیمه‌های انرژی (۴-۲)
- ۳۲ مفهوم انرژی (۱-۴-۲)
- ۳۳ انواع منابع انرژی (۱-۱-۴-۲)
- ۳۳ صنعت نفت (۲-۴-۲)
- ۳۳ پیدایش نفت خام (۱-۲-۴-۲)
- ۳۴ انواع نفت خام (۲-۲-۴-۲)
- ۳۵ اکتشاف نفت (۳-۲-۴-۲)
- ۳۵ حفاری (۴-۲-۴-۲)
- ۳۶ صنعت گاز (۳-۴-۲)
- ۳۶ توزیع جغرافیایی منابع گاز (۱-۳-۴-۲)
- ۳۶ تولید گاز طبیعی (۲-۳-۴-۲)
- ۳۷ عملیات حفاری (۳-۳-۴-۲)
- ۳۷ تولید گاز در مناطق دریایی (۴-۳-۴-۲)
- ۳۸ انتقال گاز از طریق خط لوله (۵-۳-۴-۲)
- ۳۸ فرایندهای پالایش (۴-۴-۲)
- ۳۹ فرایندهای پالایشگاه نفت (۱-۴-۴-۲)
- ۳۹ فرایندهای استاندارد و متداول پالایشگاهی (۲-۴-۴-۲)
- ۴۰ صنعت نفت جمهوری اسلامی ایران (۵-۴-۲)
- ۴۰ جایگاه صنعت نفت در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ (۱-۵-۴-۲)

۴۲	۲-۵-۲) میدین نفتی جمهوری اسلامی ایران.....
۴۲	۵-۲) بیمه‌های انرژی.....
۴۲	۲-۵-۱) تاریخچه بیمه‌های انرژی و تدوین بیمه‌های نفت و گاز فراساحلی.....
۴۵	۲-۵-۱-۱) تاریخچه و وضعیت موجود بیمه‌های انرژی در ایران.....
۴۶	۲-۵-۲) وضعیت حق بیمه‌های بیمه انرژی در صنعت بیمه کشور.....
۴۶	۲-۵-۲-۱) حق بیمه رشته انرژی (شش ساله ۸۳ تا ۹۲).....
۴۸	۲-۵-۲-۲) سهم بیمه‌های انرژی از کل حق بیمه صنعت بیمه کشور از سال ۱۳۸۳ الی ۱۳۹۲.....
۴۸	۲-۵-۳) انواع بیمه‌های انرژی.....
۴۹	۲-۵-۱-۱) دسته بندی بیمه‌های انرژی بر اساس مراحل تولید.....
۴۹	۲-۵-۴-۱) مرحله اکتشاف و اکتشاف.....
۵۰	۲-۵-۵) پوششهای قابل بیمه بر اساس نوع صنایع و تأسیسات.....
۵۰	۲-۵-۵-۱) صنایع بالادستی.....
۵۰	۲-۵-۵-۲) صنایع پایین دستی.....
۵۰	۲-۵-۶) انواع بیمه‌های رایج انرژی بر حسب نوع فعالیت پروژه.....
۵۰	۲-۵-۶-۱) بیمه‌نامه اکتشاف و توسعه انرژی ۱۸۶.....
۵۳	۲-۵-۶-۲) بیمه‌نامه ۲۰۰۱ wel car.....
۵۴	۲-۵-۶-۳) بیمه‌نامه تمام خطر تجهیزات شناور مربوط به حفاری نفت و گاز.....
۵۴	۲-۵-۶-۴) بیمه تمام خطر استاندارد بیمه گران لندن مربوط به بارجهای حفاری.....
۵۴	۲-۵-۶-۵) بیمه‌نامه مازاد مسئولیت.....
۵۴	۲-۵-۶-۶) بیمه‌نامه خسارات مالی و جانی.....
۵۴	۲-۵-۶-۷) بیمه تمام خطر فیزیکی مربوط به دکلهای حفاری زمینی.....
۵۴	۲-۵-۶-۸) بیمه‌نامه تمام خطر بیمه گران لندن مربوط به سکوهای نفتی.....
۵۵	۲-۵-۷) مدیریت ریسکهای موجود در بیمه انرژی.....
۵۸	بخش دوم: پیشینه میدانی تحقیق.....
۵۸	الف: تحقیقات داخلی.....
۵۹	ب) تحقیقات خارجی.....
۶۱	فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق.....
۶۲	۳-۱) مقدمه.....
۶۲	۳-۲) نوع تحقیق.....

۶۲	۳-۳ روش تحقیق
۶۲	۳-۴ متغیرهای تحقیق
۶۳	۳-۵ جامعه آماری
۶۳	۳-۶ نمونه آماری
۶۴	۳-۷ شیوه نمونه‌گیری
۶۴	۳-۸ ابزار جمع‌آوری اطلاعات
۶۵	۳-۹ روایی و پایایی تحقیق
۷۱	۳-۱۰ شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات
۷۳	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات
۷۴	تجزیه و تحلیل داده‌ها
۷۴	۴-۱ مقدمه
۷۴	۴-۲ تجزیه و تحلیل آماری داده‌های آماری
۷۴	۴-۲-۱ توزیع فراوانی نمونه در حساب جنسیت
۷۵	۴-۲-۲ توزیع فراوانی سطح صیانت پاسخ‌دهندگان
۷۶	۴-۲-۳ توزیع فراوانی سابقه کار پاسخ‌دهندگان
۷۷	۴-۲-۴ توزیع فراوانی پاسخها در مورد عوامل اقتصادی
۷۸	۴-۲-۵ توزیع فراوانی پاسخها برای عوامل شناختی
۷۹	۴-۲-۶ توزیع فراوانی پاسخها در مورد عوامل تخصصی
۸۰	۴-۲-۷ توزیع فراوانی پاسخها در مورد عوامل به توانایی شرکت‌های بیمه
۸۱	۴-۲-۸ توزیع فراوانی پاسخها در مورد عوامل تحقیقاتی و آموزشی
۸۲	۴-۳ تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های آماری
۸۲	۴-۳-۱ آزمون نرمال بودن داده‌ها «Kolmogorov-Smirnov»
۸۴	۴-۳-۲ آزمون فرضیات تحقیق
۸۷	۴-۳-۳ رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر عدم رشد پرتفوی بیمه‌های انرژی با استفاده از آزمون فریدمن
۸۸	۴-۳-۴ بررسی نقش متغیرهای جمعیت‌شناختی در عوامل مؤثر بر عدم رشد پرتفوی بیمه‌های انرژی با استفاده از آزمون T مستقل و آزمون شفه (Scheffe)
۹۱	فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۹۲	۵-۱ مقدمه
۹۲	۵-۲ نتایج تحقیق
۹۲	۵-۲-۱ نتایج بدست آمده از آمار توصیفی

۹۳	۵-۲-۲) نتایج بدست آمده از آمار استنباطی.....
۹۳	۵-۲-۳) نتیجه گیری از آزمون فرضیات اخص.....
۹۳	۵-۲-۱) نتیجه گیری از آزمون فرضیه اخص اول.....
۹۳	۵-۲-۲) نتیجه گیری از آزمون فرضیه اخص دوم.....
۹۳	۵-۲-۳) نتیجه گیری از آزمون فرضیه اخص سوم.....
۹۳	۵-۲-۴) نتیجه گیری از آزمون فرضیه اخص چهارم.....
۹۴	۵-۲-۵) نتیجه گیری از آزمون فرضیه اخص پنجم.....
۹۴	۵-۳) پیکره‌باده/بر مبنای یافته‌های تحقیق.....
۱۰۰	۵-۴) پیکره‌بادهایی برای پژوهشهای آتی.....
۱۰۱	۵-۵) محدودیتها: تحقیق.....
۱۰۲	منابع و ماخذ:.....
۱۰۲	منابع فارسی.....
۱۰۴	منابع انگلیسی.....
۱۰۶	سایتهای مورد استفاده.....
۱۰۷	پیوست اول: پرسشنامه.....
۱۱۲	پیوست دوم: تجزیه و تحلیل‌های آماری.....
۱۴۴	چکیده انگلیسی.....

فهرست جداول

فصل دوم

۲۱	جدول ۱-۲: ارزشیابی جهانی صنعت بیمه کشور طی پنج سال اخیر (سالنامه صنعت بیمه ۱۳۹۲).....
۲۳	جدول ۲-۲: مقایسه شاخصهای اقتصادی و اجتماعی بیمه‌ای کشور طی پنج سال اخیر.....
۲۵	جدول ۳-۲: حق بیمه‌های تولیدی صنعت بیمه ده ساله از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۲.....
۲۶	جدول ۴-۲: حق بیمه‌های تولیدی صنعت بیمه در سال ۱۳۹۲.....
۲۸	جدول ۵-۲: حق بیمه و سهم رشته‌های بیمه‌ای از کل حق بیمه تولیدی صنعت در سال ۱۳۹۲.....
۴۷	جدول ۶-۲: حق بیمه تولیدی صنعت بیمه در رشته بیمه نفت و انرژی.....
۴۸	جدول ۷-۲: سهم بیمه‌های انرژی از کل حق بیمه‌های تولیدی بازار بیمه کشور.....

۶۵	جدول ۱-۳: طیف لیکرت
۶۷	جدول ۲-۳: ترکیب سؤالات پرسشنامه
۷۱	جدول ۳-۳: جدول آلفای کرونباخ

فصل چهارم

۷۴	جدول ۱-۴: توزیع فراوانی جنسیت پاسخ‌دهندگان
۷۵	جدول ۲-۴: توزیع فراوانی مقطع تحصیلات پاسخ‌دهندگان
۷۶	جدول ۳-۴: توزیع فراوانی سابقه کار پاسخ‌دهندگان
۷۷	جدول ۴-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل اقتصادی
۷۸	جدول ۵-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل شناختی
۷۹	جدول ۶-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل فنی و تخصصی
۸۰	جدول ۷-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل مربوط به توانایی شرکت‌های بیمه
۸۱	جدول ۸-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل آموزشی و تحقیقاتی
۸۳	جدول ۹-۴: آزمون کلموگروف اسمیرنوف
۸۴	جدول ۱۰-۴: جدول آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به فرضیه اول
۸۵	جدول ۱۱-۴: جدول آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به فرضیه دوم
۸۵	جدول ۱۲-۴: جدول آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به فرضیه سوم
۸۶	جدول ۱۳-۴: جدول آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به فرضیه چهارم
۸۷	جدول ۱۴-۴: جدول آزمون t تک نمونه‌ای مربوط به فرضیه پنجم
۸۸	جدول ۱۵-۴: اولویت بندی عوامل مؤثر بر عدم رشد بیمه‌های انرژی
۸۹	جدول ۱۶-۴: نتایج آزمون شفه برای متغیر تحصیلات
۹۰	جدول ۱۷-۴: نتایج آزمون شفه برای متغیر سابقه کار

فصل پنجم

۹۲	جدول ۱-۵: متغیرهای جمعیت شناختی
----	---------------------------------

فهرست اشکال

۸	شکل ۱-۲: مدل مفهومی تحقیق
---	---------------------------

فصل دوم

- شکل ۱-۲: نفت در لایه‌های مختلف زمین..... ۳۴
- شکل ۲-۲: برخی از انواع پلت فرمهای فراساحلی و کاربرد آن در اعماق مختلف زمین..... ۳۶
- شکل ۳-۲: دکل حفاری شهید مدرس..... ۳۷
- شکل ۴-۲: شناور به گل نشسته توری کنین..... ۴۴
- شکل ۵-۲: فوران چاه نفت..... ۵۲
- شکل ۶-۲: سکوی نفتی شناور..... ۵۵

فهرست نه اراها

فصل دوم

- نمودار ۱-۲: حق بیمه و بیمه ساله صنعت بیمه..... ۲۵
- نمودار ۲-۲: حق بیمه و سهم شده ای بیمه ای از کل حق بیمه تولیدی صنعت بیمه در سال ۱۳۹۲..... ۲۷
- نمودار ۳-۲: حق بیمه رشته انرژی سال ۱۱۰۳ تا ۱۳۹۵..... ۴۷

فصل چهارم

- نمودار ۱-۴: توزیع فراوانی جنسیت پاسخ‌دهندگان..... ۷۵
- نمودار ۲-۴: توزیع فراوانی تحصیلی پاسخ‌دهندگان..... ۷۶
- نمودار ۳-۴: توزیع فراوانی سابقه کار پاسخ‌دهندگان..... ۷۷
- نمودار ۴-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل اقتصادی..... ۷۸
- نمودار ۵-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل سناختی..... ۷۹
- نمودار ۶-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل فنی..... ۸۰
- نمودار ۷-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل مربوط به توانایی شرکتهای بیمه..... ۸۱
- نمودار ۸-۴: توزیع فراوانی داده‌ها برای عوامل تحقیقاتی و آموزشی..... ۸۲

این کتاب با توجه به نو بودن موضوع بیمه‌های انرژی در صنعت بیمه کشور و با هدف آشنائی علاقمندان، دانشجویان و کارکنان علاقمند صنعت بیمه و شبکه فروش فراهم شده و با ساختار پایان نامه با اجازه اساتید راهنما تألیف گشته است.

با تقدیر و تشکر از استاد راهنمای مهربان و بزرگوارم جناب آقایان دکتر حسین خنیفر که با زحمات خویش روشنگر طریق اینجانب در نگارش مطالب این پایان نامه بوده‌اند. شایان ذکر است این پایان نامه، اولین پایان نامه در حوزه بیمه‌های انرژی بوده و امید است سایر اساتید با مطالعه و بررسی این کتاب بنده را در توسعه و گسترش محتوای آن یاری نمایند.

همچنین از زحمات دختر زیبایم مهرا و همسر مهربانم که در طراحی جلد کتاب و ترجمه متون انگلیسی مرا یاری نمودند تشکر و قدردانی مینمایم.

www.ketab.ir

پیشگفتار

صنعت نفت بزرگترین بخش اقتصادی کشور میباشد. لکن عملکرد صنعت بیمه در حوزه بیمه انرژی در کشور، حاکی از عدم تناسب سهم صنایع نفت و انرژی از صنعت بیمه میباشد. بررسیهای صورت پذیرفته بیانگر رشد منفی حق بیمه بیمه‌های انرژی حداقل در سه سال اخیر نسبت به سال قبل میباشد. همچنین سهم اندک حق بیمه این رشته نسبت به کل حق بیمه تولیدی صنعت بیمه کشور حاکی از عدم تعامل این دو صنعت در زمینه اخذ پوششهای کار، بیمه ایست. لذا هدف اصلی این تحقیق بررسی دلایل عدم رشد پرتفوی بیمه‌های انرژی (نفت، گاز و پتروشیمی) در صنعت بیمه کشور بوده و اهداف فرعی این پژوهش شامل شناسایی موانع موجود در عدم رشد پرتفوی بیمه‌های انرژی، تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی موانع موجود، شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود فروش و بالارفتن پرتفوی بیمه انرژی، ارائه راهکارهای مناسب برای بهبود و رشد پرتفوی بیمه‌های انرژی میباشد.

بدین منظور تأثیر عوامل اقتصادی، شناختی، تخصصی (فنی)، توانایی شرکتهای بیمه و تحقیقات و آموزش به عنوان متغیر مستقل بر عدم رشد بیمه‌های انرژی، به عنوان متغیر وابسته بررسی شده است. حجم نمونه برمبنای جامعه آماری و با استفاده از فرمول کوکران، نفر محاسبه شد و اعضاء به روش تصادفی متناسب با حجم نمونه از بین کارشناسان و مدیران صنعت بیمه انتخاب شدند. روش تحقیق حاضر از تحقیقات بر مبنای داده و از نوع توصیفی و پس رویدادی بوده و ابزار اندازه‌گیری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته حاوی ۴۰ سؤال مربوط به عوامل پنج گانه فوق‌الذکر با ضریب پایایی $0/85$ درصد است. داده‌های تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد بررسی قرار گرفت. به منظور آزمون فرضیه‌ها و دستیابی به اهداف اصلی آنکه بررسی تأثیر عوامل مختلف بر عدم رشد بیمه‌های انرژی است، ابتدا آزمون فرضیه‌ها مورد آزمون قرار گرفت. با توجه به نرمال بودن متغیرهای تحقیق، برای بررسی فرضیات تحقیق از آزمون رگرسیون پارامتریک T تک نمونه استفاده گردید.

نتایج بدست آمده از آزمون فرضیات این پژوهش نشان داد که عوامل پنجگانه فوق‌الذکر در عدم رشد بیمه‌های انرژی مؤثر میباشد.

واژگان کلیدی: بیمه انرژی، حق بیمه، حق بیمه تولیدی، پرتفو